

Tréningen Görögországban

Az Erasmus+ pályázatok számos lehetőséget biztosítanak az Európai Unió tagországai számára, az intézmények közötti együttműködésre. Ezzel a lehetőséggel élve csatlakozott 2016-ban intézményünk a *Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, EGYMI és Kollégium*¹ egy több országot összefogó pályázathoz, amely a kedvező elbírálást követően a „Nyelvi fejlesztés és beszédterápia sajátos nevelési igényű személyek számára” (LET’S: Language Education and Speech Therapy for People with Special Education Needs) címmel és a 2016-1-RO01-KA202-024644 azonosító számmal lett bejegyezve. A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósul meg, Magyarország mellett három másik európai uniós ország oktatás területén működő intézménye részvételével. Románia részéről az *Asociatia Suntem Diferiti* nevű szervezet² Olaszország részéről a *Progetto Crescere* nevű intézmény³ és Görögország részéről az *Alap- és Középfokú Oktatás Kelet-Macedónia Regionális Igazgatósága – THRACE*⁴ vesz részt a projektben.

A román *Asociatia Suntem Diferiti* („Egyesület a Különbözőségért – Mi mások vagyunk”) nevű szervezet (Iasi), egy fiatal nonprofit szervezet, amely 2013-ban alakult, azzal a céllal, hogy olyan szociális értékeket támogasson, amelyek egy befogadó társadalomra jellemzőek. Az egyesület oktatási, terápiás, és szociális jellegű támogató szolgáltatások nyújtásával törekszik arra, hogy csökkentse a hátrányos megkülönböztetést, a marginalizálódást és társadalmi kirekesztettséget.

Az olasz *Progetto Crescere* (PC) („A társadalom fejlődéséért”) nevű nonprofit szervezet (Reggio Emilia), amelyet két, 1994-ben alapított szociális szövetkezet, a L'Arcobaleno Servizi és a Centro Mazzaperlini alapítottak meg, azzal a céllal jött létre, hogy fejlesszék biztosítson a tanulási zavarral küzdő gyermekek számára a diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, és egyéb neurológiai rendellenességek területén.

A görög partner, az *Alap- és Középfokú Oktatás Kelet-Macedónia Regionális Igazgatósága* (Komotini), amely a görög Oktatási, Kutatási és Vallásügyi Minisztérium része, a Thrace régió oktatási tevékenységét koordinálja a következő öt területre felosztva a térséget: Evros, Rodopi, Xanthi, Kavala és Drama.

A magyar partner a *Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, EGYMI és Kollégium* (Budapest), egy integrált intézmény, ahol az ország egész területéről fogadják mindazokat a gyerekeket, akik:

- különböző mértékben hallássérültek,
- halmozottan sérültek,

¹ www.nagyothallo.info.hu

² www.suntemdiferiti.tk

³ www.progettocrescere.re.it

⁴ www.pdeamth.gr

Felelősségkizáró nyilatkozat: „A dokumentumban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság és a Nemzeti Iroda nézeteit.” „Ez az anyag a szerző közleménye, a Nemzeti Iroda és az Európai Bizottság nem felelős a benne szereplő tartalmakért.”

- ép hallásúak, de beszédfejlődésük megkésett vagy súlyosan akadályozott,
- magatartásszabályozási zavarral küzdenek (óvodai tagozat).

A projekt során a résztvevő országokból hat-hat fő vesz részt egy-egy ötnapos tréningben az adott országban. A tréninget a résztvevő partnerek a projektben vállaltak alapján a fő feladatellátási köröknek megfelelően szervezik meg. A magyarországi partner részéről a hallássérült személyek, a romániai partner részéről az autizmus spektrumzavarban érintett személyek, az olaszországi partner részéről az ADHD-val diagnosztizált személyek nyelvi fejlesztése áll a középpontban, míg a görögországi partner részéről a diagnosztika és az IKT (infokommunikációs technológia) alkalmazása a nyelvi fejlesztésben témakörben kerülnek a tréningek megrendezésre. Minden partner képzése során kiemelt téma az IKT használatának lehetősége a nyelvi fejlesztésben.

A projekt első találkozója 2017. március 7-11. között került megrendezésre Görögországban, Komotini városában. Az előadásokon, melyet a régió, oktatással foglalkozó vezetői tartottak, megismerhettük a sajátos nevelési igényű személyek helyzetét, ellátásuk formáit, a helyi sajátosságokat. Az előadók kiemelték, hogy 1994-ben számos ország aláírta az UNESCO Salamancai Nyilatkozatát, melyben deklarálták, hogy küzdenek a rasszizmus és a diszkrimináció ellen, valamint valamennyi gyermek számára egyenlő esélyt biztosítanak az oktatás terén. Hangsúlyozták, hogy Görögország is egyetért az „Egy iskola mindenkinek” elvvel, ugyanakkor csak 2008-ban született meg az a törvényi rendelkezés mely a speciális szükségletű gyermekek inkluzív oktatását sürgeti. Ebben azt rögzítették, hogy a teljes inklúzió legfőbb jelentősége a társas kapcsolatok fejlődésében áll. Előírták, hogy a többségi iskola tanára az őt segítő asszisztenssel karöltve kell, hogy kidolgozzon egy egyéni fejlesztési tervet a speciális szükségletű gyermekek számára. A halmozottan sérült tanulók ellátására továbbra is a speciális szegregált iskolákat tartják megfelelőnek.

A nemzetközi kategóriáknak megfelelően ez a törvényi rendelkezés meghatározza azok körét, akiknek speciális bánásmódra van szükségük (ők is ide tartozónak tekintik a tehetséges gyermekeket). A hátrányos szociális, kulturális helyzetben élő, vagy idegen nyelvű gyermekek nem tartoznak bele ebbe a kategóriába. Nyugat-Trákiában, ahol a pályázat keretében jártunk, egy nagyobb muszlim közösség él. A közösség általános iskoláiban két nyelven (görögül és törökül) folyik az oktatás. A speciális osztályokban azonban (melyekben a sajátos nevelési igényű gyermekek tanulnak), csak a görög nyelvet használják.

A 2008-as határozatnak a megvalósítását nehezíti jó néhány újonnan megalkotott törvény, melyek közül több csak rövid ideig volt életben, majd visszavonták azt. Görög kollégáink elmondták, mennyire megnehezíti mindennapi munkájukat ezek a gyakori törvényi változások.

Kinttartózkodásunk alatt megtekinthettünk egy diagnosztikai, vizsgáló, szolgáltató központot Xanthi városában. A központ 2000-ben jött létre, és egy többségi általános iskola épületében kapott helyet. A személyzet összetétele a következő: igazgató, alsó tagozatos és felső tagozatos tanárok, pszichológusok, szociális munkások, gyermek pszichiáterek, foglalkozásterapeuták, pszichoterapeuták és beszédterapeuták. Feladatuk a diagnosztizálás, a fejlesztési területek meghatározása, a szülők, gyermekek, tanárok

támogatása, segítése, információval való ellátása. Azok közül a tesztek közül, melyekkel a hozzájuk érkezett gyermekeket vizsgálják, néhányat már standardizáltak a görög gyerekekre, de vannak olyanok is, melyeket még nem.

A diagnosztikai központ látogatása során betekinthettünk abba a speciális osztályba is, mely a többségi iskolában működött. A láthatóan halmozottan sérült gyermekekkel egyéni fejlesztés folyt, szociális munkás segítségével. Kérdésünkre elmondták, hogy a befogadó többségi iskola tanulóival kulturális rendezvényeken találkoznak a sajátos nevelési igényű tanulók. A speciális osztályban tanító pedagógusok Görögország egész területén többségi pedagógus alapidplomával rendelkeznek, és ezt követően postgraduális képzésen vagy tanfolyamon szerzik meg azokat az ismereteket, melyek a munkájukhoz szükségesek.

Meglátogathattunk két speciális intézetet is, melyekben érzékszervi, mozgásszervi, értelmi és beszéd fogyatékos, autizmus spektrumzavarban érintett gyermekek tanultak együtt. Szembetűnő volt a munkafoglalkozások (kertészkedés, agyagozás) színvonalas megvalósítása. A tantestület mindkét iskolában két részből állt: egy állandó és egy ideiglenesen foglalkoztatott tanári gárdából. Általánosságban elmondható, hogy a tantestület állandó részét a tanárok kb. 35%-a adja, a fennmaradó 65% az úgynevezett helyettesítő, kiegészítő tanárok, köztük szociális munkások, pszichológusok, pszichiáterek, különböző terapeuták. A helyettesítés egy tanévre szól. A helyettesítő szakemberek létszámát minden tanév végén a kormány határozza meg az iskola szükségleteinek megfelelően. Érdekes volt megtudni azt, hogy a helyettesítésre pályázók esetében a szakmai kritériumok mellett az is előnynek számít, ha a pályázónak három gyermeke van, vagy esetleg valamelyik gyermeke sérült. A görög kollégák a magánbeszélgetéseink során elpanaszolták, hogy ez az évente történő pályáztatás mennyire megnehezíti egyrészt az iskolák vezetői számára a tervezést, másrészt mekkora bizonytalanságban tartja a tanárokat.

Érdekes volt számunkra Tsiakpini Labriana beszédterapeuta beszámolója a sajátos nevelési igényű személyek beszédfejlesztésének gyakorlatáról. Egy pszichológus kollégájával hat hónapon keresztül havi egy alkalommal vezettek két csoportot. Az egyik csoportban értelmi sérült fiatalok voltak, a másikban az ő szüleik. A foglalkozások alkalmával szituációkon keresztül tanították a fiatalokat a hatékonyabb kommunikációra, illetve mások kommunikációjának pontosabb értelmezésére. A szülőknek segítséget nyújtottak a gyermekük teljesebb megismeréséhez, elfogadásához, lehetőség nyílt az egyéni problémák megosztására, megoldására a szülőtársak segítségével.

Az intenzív élményekkel, tapasztalatokkal, munkakapcsolatokkal gazdagodtunk az öt napos utazás során. Kíváncsian, kérdésekkel készülünk az Olaszországban 2017 októberében megrendezendő következő találkozóra.

Boldvai Ferenc, Kovács Zsuzsanna, Némethné Szelle Krisztina